

UNES “ESTRUCTURES D’ESTAT” AMB “MALA SALUT DE FERRO”: ELS CENTRES D’ESTUDIS ES MIREN AL MIRALL PER ENCARAR EL FUTUR

Entre el relleu generacional, la digitalització i la pressió burocràctica, reivindiquen la recerca i la proximitat com a motor cultural del territori

REDACCIÓ

Una taula rodona celebrada amb motiu de la presentació del llibre sobre la història del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles va servir per posar sobre la taula els grans reptes que tenen al davant els centres d'estudis: com atraure i fidelitzar nous perfils, com sostenir el voluntariat enmig de la burocràcia, com no perdre la identitat investigadora mentre s'obren a la societat, i com aprofitar la digitalització sense que aquesta es mengi el valor de ser soci. Les reflexions, que parteixen de l'experiència de diverses entitats de les comarques gironines i de l'àmbit de parla catalana, dibuixen un sector viu, plural i resilient, però també tensionat i obligat a reinventar-se.

UN DEBAT NECESSARI A PARTIR D'UNA EFEMÈRIDE AMB MIRADA LLARGA

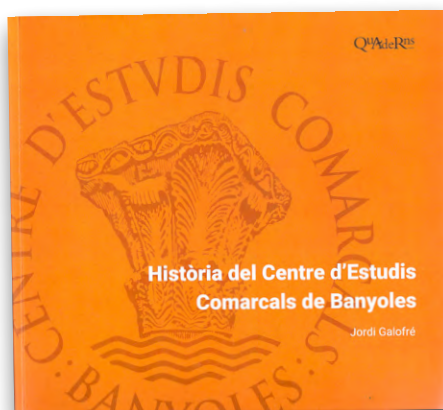
La presentació d'un llibre pot ser, simplement, un acte de celebració. O pot esdevenir –si el context hi ajuda– una excusa magnífica per mirar més enllà del volum que s'estrena i preguntar-se cap on va el moviment que l'ha fet possible. Això és el que va passar en la taula rodona organitzada amb motiu de la presentació del llibre *Història del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles*: una trobada concebuda per fer

Presentació del llibre *Història del centre d'Estudis Comarcals de Banyoles*. A la taula rodona, moderada per Isabel Roura: Narcís Figueras, president de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; Narcís Soler, president de l'Institut d'Estudis Gironins; Miquel Àngel Fumanal, president del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca; Joan Balateu, president dels Amics de Besalú i el seu Comtat; i Roser Masgrau, presidenta del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles. Fotos: Jordi Rull.

una mirada al passat i al present però, sobretot, per posar al centre els reptes de futur dels centres d'estudis de la demarcació de Girona i del conjunt de l'àmbit de parla catalana.

L'acte va reunir veus que coneixen bé les entranyes d'aquest tipus d'entitats: presidències amb anys de trajectòria i amb realitats molt

diverses –des d'entitats d'arrel estrictament local fins a estructures coordinadores–, però amb un denominador comú: totes treballen des de la proximitat i amb la voluntat de conservar, estudiar i explicar el territori. I totes constaten que, malgrat la persistència d'aquesta missió, el món on la desenvolupen ha canviat radicalment.

La conversa, moderada per Isabel Roura, va circular per temes coneguts (de fet, alguns són a l'ordre del dia general de les entitats), però no per això menys urgents: la captació i el relleu generacional; el model i la identitat –què vol dir, avui, ser centre d'estudis?–; el paper de la recerca en un ecosistema cultural cada vegada més ple d'oferta; l'impacte de les xarxes i dels repositoris digitals; el desgast burocràtic que amenaça el voluntariat; i la necessitat de fer xarxa per a sostenir-se en el temps. Més que un inventari de problemes, el debat va acabar dibuixant una fotografia molt afínada del moment: els centres d'estudis són vius, sí, però no poden donar res per garantit.

LA MAGNITUD DEL MOVIMENT: UNA XARXA MOLT MÉS GRAN DEL QUE SOVINT IMAGINEM

Un dels primers elements que van posar en perspectiva els ponents és, precisament, la dimensió real del sector. Miquel Àngel Fumanal, president del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca (PEHOC), va verbalitzar una idea que va planar sobre tota la sessió: els centres d'estudis no són una nota a peu de pàgina, sinó una peça estructural del país en el camp de la memòria, el patrimoni i la recerca local. I ho va dir amb una contundència que, alhora, també feia d'avertència: *“Estem parlant d'unes entitats vives, prop de 250 en total, que apleguen prop de 20.000 persones. Poca broma, de vegades no pensem en aquestes quantitats i, al meu entendre, els centres d'estudis som estructura d'estat”*.

Aquestes xifres, situades a l'inici del debat, no tenien només una funció estadística. Servien per recordar que, quan parlem de centres d'estudis, parlem d'una xarxa social i cultural extensa, amb capacitat d'activació, amb impacte territorial i amb un capital humà que –més enllà de la quota de soci i de l'assistència a actes– sosté publicacions, recerques, activitats i projectes que difícilment assumirien altres agents.

La idea es reforça amb una segona dada que va aparèixer

durant la sessió: si, en lloc de limitar el focus a les entitats “més visibles” o “més actives” en el circuit habitual, s'observa el conjunt de centres que han interactuat amb l'administració –especialment a través d'ajuts o relació amb organismes de suport–, el cens s'enfila encara més amunt. Narcís Figueras, president de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, ho va sintetitzar també amb un d'aquells diagnòstics que, per paradoxals, resulten molt descriptius: *“és un sector que jo el veig amb una*

mala salut de ferro... sempre ens queixem... però que funciona molt bé... Si mirem el cens de centres que alguna vegada han demanat un ajut a l'Institut Ramon Montaner, aquesta xifra arriba a 400, concretament a 403”.

“Mala salut de ferro” és una expressió que, en el marc d'aquesta conversa, té doble lectura. D'una banda, retrata la tendència crònica a funcionar amb recursos limitats i amb voluntariat, sovint fent equilibris. De l'altra, constata que, malgrat tot, el sector continua dret, s'adapta i manté

un nivell d'activitat notable. La pregunta, doncs, no és tant si hi haurà centres d'estudis en el futur –la majoria dels ponents assumien que sí–, sinó quin aspecte tindran, quins perfils atrauran, com es finançaran i com protegiran el nucli del que els fa singulars.

EL PRIMER GRAN REpte: RELLEU GENERACIONAL... PERÒ TAMBÉ RELLEU DE MIRADES

Si hi ha un tema que apareix sempre que es parla de futur associatiu és el relleu generacional. En el debat, però, es va

posar sobre la taula una qüestió prèvia que, sovint, queda tapada per l'eslògan: de quina “joventut” parlem? Fumanal va proposar començar per aquí, perquè el diagnòstic i l'estratègia canvien completament segons el segment al qual et dirigeixes: “*què són joves? Gent de 25 que potser ha acabat una carrera? Gent de la trentena que potser ja està al món laboral? O gent que ja en té 40 i tants? Penso que en cadascun d'aquests segments allò que es pot oferir, plantejar, comentar o interactuar és diferent*”.

Aquesta reflexió va actuar com a fil conductor d'un debat que, en realitat, no parlava només d'edat, sinó de temps disponible, de ritmes vitals i de formes de vincle. Captar estudiants de secundària és una cosa; connectar amb persones que comencen la vida laboral o que sostenen una família, una altra; i activar perfils que ja tenen una trajectòria professional consolidada però que busquen espais de pertinença o de coneixement, una tercera. Per això, quan es parla de relleu generacional, potser caldria parlar –també– de relleu de formats, de llenguatges i de propostes.

En aquest punt, l'experiència de Joan Balateu, president dels Amics de Besalú i el seu Comtat,

va oferir un relat molt concret sobre com s'obre una entitat i com es canvia la percepció que en té la ciutadania. Balateu va explicar que, en el seu cas, havien aconseguit triplicar el nombre de socis en tres anys obrint portes, abaixant barreres i evitant qualsevol tendència a “cercle tancat”: “*no s'ha de fer un grup selecte de res. Si algú diu, 'és que jo d'història no hi entenc', cap problema. Cadascú que agafi el nivell que vulgui. Però la gent ha d'entrar lliurement, escoltar i aprendre*”. Aquesta voluntat d'obertura connecta directament amb una de les tensions centrals del debat: com combinar rigor i accessibilitat. Balateu defensava que, si un centre d'estudis vol esdevenir un espai de referència social, no pot exigir un “carnet d'erudició” a l'entrada. Pot –i ha de– treballar amb rigor, però ha de permetre que la gent s'hi acosti des de llocs diferents: per curiositat, per orgull de poble, per interès patrimonial, per ganes d'aprendre o, senzillament, per pertinença comunitària. Quan aquest principi s'aplica al públic jove, l'estratègia implica sovint canviar el format. I aquí va aparèixer un exemple

molt gràfic: “*vam fer un 'escape-room' amb una temàtica al voltant de la Vera Creu de Besalú. Bé, hi van participar 78 nois i noies... I jo els deia, 'Aquestes pedres, també són vostres'... quan pren consciència d'aquesta manera directa, la gent canvia el xip*”.

Aquest “canvi de xip” és important per dues raons. La primera, perquè demostra que el patrimoni pot deixar de ser rebut com una cosa “dels grans” o “dels experts” si s'activa amb un llenguatge que interpel·la nous públics. La segona, perquè posa el focus en el sentit de propietat simbòlica: fer entendre a les noves generacions

que el patrimoni no és només un decorat, sinó una part del seu relat i una responsabilitat compartida de la que els tocaria agafar el testimoni.

Al mateix temps, el debat va assenyalar que la captació “intermèdia” –la de persones que surten de la universitat o que entren al món professional– és una de les assignatures pendents més habituals. L'experiència de premis de recerca per a estudiants de batxillerat (com és el cas dels Premis Joaquim Palmada i Teixidor del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles) mostra que hi ha fórmules per crear vincle des de l'etapa escolar, però també evidència que aquest vincle no sempre es tradueix en participació sostinguda en el temps, com reconeixia Roser Masgrau, presidenta de l'entitat amfitriona de la trobada.

Potser, en aquest punt, el repte no és només “captar” joves, sinó proposar-los itineraris de participació i rols amb sentit: espais on puguin aportar, decidir, liderar projectes o experimentar formats sense haver d'entrar necessàriament per la porta d'una junta directiva que ja arriba cansada de burocràcia. I aquí el debat feia una volta completa: el relleu generacional es connectava, inevitablement, amb la gestió del voluntariat i amb el pes administratiu.

QUÈ HA DE SER UN CENTRE D'ESTUDIS? ENTRE EL LABORATORI DE RECERCA I L'ATENEU CULTURAL

La segona gran qüestió –més conceptual, però igualment determinant– va ser el model dels centres d'estudis. En altres paraules: quin és el paper d'un centre d'estudis en un ecosistema cultural on ja hi ha universitats, museus, arxius, biblioteques, entitats excursionistes, associacions veïnals i un munt d'oferta d'activitats? La pregunta no és trivial, perquè la resposta condiciona la programació, la comunicació, la captació de socis i, fins i tot, la identitat.

Roser Masgrau, presidenta del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, va obrir una línia de reflexió que, en la pràctica, proposa una transformació: acceptar que la recerca "pura" pot tenir espais més definits en l'àmbit universitari, i que el futur del centre pot passar per reforçar la dimensió de difusió cultural i de coneixement del territori, sense perdre rigor. En aquest sentit, Masgrau apuntava que *"més que centres de recerca, que potser és una mica més complicat perquè hi ha també altres espais de recerca més clars com els universitaris... una línia a seguir podria ser apropar-se més a un Ateneu, en el sentit d'un lloc en el qual hi ha un interès per a una difusió cultural, per conèixer el territori, per obrir espais de coneixement de temes que puguin ser d'interès i que es puguin tractar amb rigor, amb profunditat"*.

Aquest plantejament no implica renunciar a l'exigència, sinó reubicar el centre d'estudis en un mapa més ampli: com a espai de mediació entre coneixement i comunitat, com a plataforma que fa accessible la recerca i que, alhora, activa preguntes i inquietuds locals. No és una visió exclouent, sinó integradora. Masgrau va apuntar, també, una funció social i pedagògica *"vinculada al territori, vinculada al patrimoni. De la mateixa manera que la Universitat per a la gent gran ha estat un èxit, els centres d'estudis, en petita escala, fem (o podem fer) una mica aquesta funció"*.

Però el debat no va ser unànime en el diagnòstic. Narcís Figueras va advertir del risc de diluir allò que singularitza els centres d'estudis: la recerca local. En la seva mirada, la força d'aquestes entitats és que no són només *"una altra entitat cultural que programa actes"*, sinó un model de "associacionisme de recerca" amb arrel territorial: *"a nosaltres ens agrada, des de la Coordinadora, parlar de l'associacionisme de recerca... i de recerca amb compromís local"*.

I aquí hi ha una tensió interessant –i probablement inevitable–: com es fa compatible l'obertura social amb la recerca com a eix vertebrador? El debat

va donar pistes. D'una banda, Figueras remarcava la pluralitat de models i la necessitat de no buscar una recepta única, atès que *"no hi ha un únic futur perquè no hi ha un únic model de centre d'estudis. Hi ha una gran pluralitat de maneres de ser"*. De l'altra, s'apuntava una via per a renovar la recerca sense abandonar-la: fer preguntes noves a materials vells, incorporar mirades que interpel·lin públics diferents i que connectin la història local amb inquietuds contemporànies. En paraules de Figueras, *"els investigadors, de fet, ja fem preguntes noves a documentació i a materials vells... potser que ara ens ho plantejem d'una altra manera, i preguntem-nos pels impactes mediambientals o pel paper que hi van jugar les dones... Això permetrà noves mirades i nous enfocaments. I això també atraurà nous públics"*.

Aquesta idea és clau perquè trenca un fals dilema: no cal triar entre recerca i obertura social si la recerca és capaç de generar preguntes que parlin al present i ressonin en més àmbits. En aquest sentit, el debat insinuava que el futur dels centres d'estudis pot passar tant per innovar en els formats (per arribar a nous perfils) com per innovar en les preguntes (per fer la recerca socialment rellevant).

«Els centres d'estudis són vius, però no poden donar res per garantir: funcionen amb voluntariat, amb recursos limitats i en un entorn que canvia constantment»

DIGITALITZAR-SE NO ÉS NOMÉS "PENJAR COSES A LA XARXA": PARADOXES, OPORTUNITATS I RISCOS

Quan la conversa va entrar de ple en la digitalització, la sensació era que tothom reconeixia el potencial, però també els efectes secundaris. El sector ha passat del suport del paper, gairebé en exclusiva, a conviure amb xarxes socials i repositoris digitals com RACO (Revistes Catalanes amb Accés Obert), i amb projectes encara en perspectiva, com el futur MACO per a monografies.

Fumanal va posar un exemple comprensible i aterrat, la desproporció entre socis i audiència digital: *"tu pots tenir 300 socis a l'entitat, però pots tenir 1200 seguidors a Instagram... Això vol dir que cada vegada que estàs pensant alguna cosa allà, està arribant a tot aquest gran públic, que és més gran dels límits del centre"*.

Aquesta frase obre la porta a una paradoxa que afecta directament l'ADN associatiu: si una entitat pot arribar a milers de persones sense que aquestes siguin sòcies, quin paper juga la quota? I què vol dir, realment, "ser soci" en un món on l'accés al contingut és immediat? Narcís Soler, president de l'Institut d'Estudis Gironins, ho va verbalitzar en relació amb les publicacions digitals: *"Aquestes publicacions es penjen totes a internet al repositori RACO i això és, en certa manera, devastador pels socis que hi són pel material que es genera i publica perquè, és clar, es poden preguntar per què pagar una quota de 35€ perquè et donin uns anals en paper... si al cap d'un mes ja ho tindràs penjat a internet"*.

La paraula "devastador" aquí no és una exageració retòrica: apunta a una crisi de model. Si el valor percebut de la quota estava lligat, en part, al paper (als anals, als butlletins, a les monografies), la digitalització

obliga a redefinir què s'ofereix al soci, més enllà del suport institucional a la causa. Una experiència comunitària? Accés anticipat? Certs privilegis de participació? Activitats exclusives? O potser alguna altra cosa encara no formulada. El debat no va tancar aquesta resposta, però sí que va deixar clar que és un dels nusos centrals en el disseny del futur.

Al mateix temps, la digitalització es va descriure com una finestra extraordinària per a multiplicar l'abast. Les xerrades que s'enregistren i es publiquen a plataformes obertes com YouTube poden superar amb escreix l'assistència física, i deixen de limitar cada acció en un dia, hora i espai concret. En aquest sentit, la tecnologia permet que el coneixement local sigui, paradoxalment, global: que una recerca sobre un poble o una comarca pugui interessar a algú que viu lluny, o que forma part de la diàspora, o que investigi temes similars des d'altres territoris.

La pregunta, doncs, no és si s'ha d'estar a les xarxes –tot-hom semblava assumir que sí–, sinó com s'articula i gestiona aquesta presència. I aquí apareix un element que va fer somriure més d'un assistent perquè és d'aquelles intuïcions que tothom ha vist: l'evolució dels canals. Balateu va fer notar que “estic veient una cosa que no sé si podeu compartir, i és que els correus electrònics estan desapareixent en favor del WhatsApp... potser deixarem de fer correus electrònics o butlletins i farem un grup de WhatsApp”. I és que les eines de comunicació condicionen la participació. Si el correu es percep com a fred, feixuc o fàcil d'ignorar per a molts i, en canvi, el WhatsApp es percep com a immediat i quotidià, el centre d'estudis ha d'adaptar-se als formats en què la gent s'informa, decideix i està receptiva. Ara bé: adaptar-se també implica gestionar límits, perquè la immediatesa pot convertir-se en soroll, i perquè no tots els perfils viuen igual la hiperconnectivitat.

Finalment, Narcís Soler va introduir un toc d'autocrítica que connecta directament amb

els formats: “tots fem una mica el mateix, no? Fem conferències, fem sortides, fem publicacions. Jo no sé si aquest és el camí (o l'únic camí) per poder tirar endavant els centres d'estudis... potser fem les coses amb armes que ja són obsoletes”.

Aquesta frase, al centre d'un debat sobre digitalització, és gairebé un recordatori incòmode: no n'hi ha prou “digitalitzant” el que ja es fa, sinó que també cal repensar què es fa i de quina manera es fa. Penjar una conferència a YouTube és útil; però potser calen altres formats de transmissió del coneixement que s'adaptin als hàbits actuals sense perdre densitat: converses més breus, càpsules temàtiques, pòdcasts, projectes participatius, itineraris narratius, o activitats que combinin presencial i digital d'una manera més orgànica. El debat no va entrar en un catàleg de receptes, però va deixar obert el camp de joc.

LA BUROCRÀCIA I EL VOLUNTARIAT: QUAN LA GESTIÓ AMENAÇA EL SENTIT DE PERTINÈNCIA

Si hi va haver un punt de consens gairebé total, va ser en el diagnòstic sobre la burocràcia. Les entitats funcionen amb voluntariat i amb hores robades a la vida personal, però han de complir requisits administratius cada vegada més exigents: gestió de subvencions, facturació electrònica, justificacions, eines digitals i processos que, sovint, s'han dissenyat més

aviat pensant en estructures professionalitzades.

Balateu ho va explicar amb una imatge molt clara: “qui és que té temps de llegir-se 25 pàgines [de bases de subvenció] quan tu disposes de dos dies, i dues hores cada dia, a l'entitat... quan la junta, la gent, veu la feina que hi ha, es tira enrere de l'associacionisme. Aquest és un problema, també. La gent no entra a les juntes per aquesta raó”.

Aquest fragment connecta directament amb la qüestió del relleu. Perquè una cosa és atraure públic a una activitat puntual, i una altra és convèncer algú que entri en una junta, assumeixi responsabilitats i sostingui l'entitat. Si la percepció general és que governar un centre d'estudis implica ofegar-se en tràmits, el relleu directiu esdevé un repte colossal.

Masgrau va reforçar aquest diagnòstic des d'un altre angle: el de les eines i el cost d'adaptació tecnològica, atès que “hi ha un altre element, que és, a banda d'aquesta burocratització, la complicació que té i que ha anat guanyant en els últims temps... tot és molt complicat, les factures han de ser electròniques i no tenim el programari necessari. Això requereix uns esforços molt grans i poc rendibles, perquè al final són exigències que tenen poc retorn i poc a veure amb la funció social i cultural per la que actua l'entitat”.

És una frase significativa perquè posa nom a una sensació que moltes entitats comparteixen: el retorn simbòlic i social del que fan és alt, però

el retorn immediat d'algunes obligacions administratives és gairebé nul. I, tanmateix, s'han de fer. El resultat és el desgast, i el desgast amenaça el nucli: la capacitat de continuar fent allò que dona sentit al centre.

En aquest context, cal subratllar el paper de l'Institut Ramon Montaner (IRMU) com a “paraigua” de suport tècnic, formació i recursos per a mitigar part d'aquesta càrrega i enfortir la xarxa. En altres paraules: si el futur dels centres d'estudis passa per sostenir el voluntariat, també passa per estructures de suport que professionalitzin –o, com a mínim, facilitin– allò que el voluntariat no hauria d'haver de carregar sol.

DIRIGIR UNA ENTITAT: EL LIDERATGE COM A EQUILIBRI (I COM A AUTOPROTECCIÓ)

En un debat sobre reptes, sovint es parla de públic, de joves, de formats o de tecnologia. Però Figueras va fer un gir cap a una qüestió més interna: com es dirigeix una entitat sense morir en l'intent. I aquí va deixar anar una d'aquelles frases que, per la seva forma, tothom recorda: “el president de l'entitat ha de fer, ha de fer fer, ha de deixar fer i no s'ha de deixar fotre. Aquestes quatre normes són essencials perquè funcioni la cosa”.

Més enllà del to simpàtic de la definició, el contingut apunta a una idea pràctica: el lideratge associatiu requereix implicació, capacitat de delegar, confiança en els equips i, també, mecanismes d'autoprotecció. Perquè, si no, el projecte es converteix en una càrrega individual que acaba cremant el portaveu visible. I quan la gent es crema, el relleu es complica i la continuïtat trontolla.

Aquest punt connecta també amb una altra intuïció del debat: la sostenibilitat dels centres d'estudis no és només econòmica o tecnològica, és humana. I, per tant, qualsevol estratègia de futur ha de tenir en compte com es reparteix la feina, com es reconeix el temps del voluntariat, com es facilita la participació i com es fa atractiu –i viable– assumir responsabilitats.

FER XARXA: SUMAR PER NO DUPLICAR I PER GUANYAR MÚSCUL

El debat va tancar amb una idea que, en realitat, travessa totes les altres: la necessitat de cooperació. Si els centres d'estudis viuen tensions de recursos, de voluntariat i de transformació digital, una part de la resposta passa per deixar de funcionar en compartiments estancs. Roser Masgrau relata-va la pròpia experiència del cas de Banyoles a l'hora de "sumar esforços buscant la connexió amb altres grups i agents del territori. Això és molt positiu, perquè t'obres a molta gent. La clau em sembla que és aquesta, obrir-se, fer xarxa".

Aquesta cooperació, però, s'ha d'entendre en dues direccions. D'una banda, en clau local: col·laborar amb altres entitats del territori (excursionistes, museus, arxius) per sumar esforços i evitar solapaments. De l'altra, en clau de país: estrènyer vincles amb centres de tot l'àmbit de parla catalana per a compartir projectes i experiències de recerca.

En aquest punt, Fumanal va oferir una lectura que amplia el marc: els centres d'estudis ja no poden pensar-se només com a centres d'estudis "històrics" en un sentit restringit. Els temes s'han multiplicat i, de fet, la realitat empeny a abordar àmbits diversos i de manera transversal. De fet, reconeixia que ja actualment "es toquen moltíssimes coses i potser seria molt millor parlar, en certa manera, de centres d'estudis 'humanístics' o 'més enllà de l'humanisme'. Els àmbits, ara mateix, són globals i totals".

Aquesta ampliació temàtica fa encara més necessària la xarxa, perquè la complexitat actual demana aliances per cobrir grans temes des de múltiples perspectives: per compartir coneixement, per reforçar metodologies, per promoure projectes conjunts i, fins i tot, per fer més eficient la comunicació i la difusió. I també perquè, si la recerca local vol ser socialment

rellevant, necessita connectar-se amb altres mirades, altres territoris i altres preguntes.

UN FUTUR PLURAL, PERÒ AMB UNA IDEA FIXA: CONTINUAR TRANSMETENT CONEIXEMENT I ESTIMA PEL TERRITORI

En un debat d'aquestes característiques és fàcil acabar amb la sensació que tot són dificultats o, almenys, reptes: la burocrà-

Jordi Galofré al Centre d'Estudis Comarcals, l'any 2022. Fotos: Mònica Sala.

cia creix, el voluntariat s'esgota, els formats canvien, les quotes trontollen, les eines digitals obliguen a reinventar-se. Però la taula rodona també va transmetre una convicció compartida: el país continuarà generant gent amb ganes de saber, d'estimar el territori i d'associar-se per fer coses. Soler ho va resumir amb optimisme quan va dir que "jo crec que de centres d'estudis n'hi haurà sempre. Només has de mirar a internet que et proposen que et facis 'amic' del que vulguis... les ganes d'associar-se i de fer coses són inherents al país". La qüestió, doncs, és com es tradueix aquesta energia associativa en projectes viables i sostenibles. El debat va apuntar alguns eixos que hem estat revisitant aquí: obrir-se sense perdre rigor; repensar formats i canals; redefinir el valor de ser soci en l'era digital; rebaixar (o, com a mínim, acompanyar) la càrrega burocràtica; cuidar el lideratge i els equips; i fer xarxa per tenir més múscul.

I, per damunt de tot, mantenir viu el que els centres d'estudis aporten des de fa dècades: la transmissió del coneixement, l'estimació i la defensa del patrimoni propi com a eina de cohesió social. I és que, malgrat els canvis tecnològics i els reptes de gestió, aquest objectiu continua sent el fil conductor dels centres d'estudi dels països de parla catalana, de les terres gironines i, és clar, de Banyoles i comarca.

CORBALAN ASSESSORS - DES DE 1986

I-SEGUR BANYOLES
CORREDORIA D'ASSEGURANCES, SL

35 anys al servei dels clients de la nostra comarca

#E2KBROKERNET
Xarxa Nacional de Corredors d'Assegurances

I-SEGUR BANYOLES, CORREDORIA D'ASSEGURANCES, SL
Av. Països Catalans, 96 Entresòl A - 17820 BANYOLES
T. 972 57 19 96
www.i-segurbanyoles.cat · info@i-segurbanyoles.cat

Contractant una pòlissa de **VIDA RISC** abans del 30/11/2026, gaudiràs d'un **DESCOMpte el primer any de fins a un 50 %** i participaràs al sorteig d'una **espatlla 5J**, que es realitzarà el 15 de desembre.

Informa't sense compromís!

(1 participació per cada 150 € de prima total)